A°. 1848. N°. 4.

ARNHEMSCHE COURANT.

(De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is ƒ 5 in de drie maanden.)

DONDERDAG 6 JANUARIJ.

(De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels, ƒ 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.)

Advertentiën voor de Courant van den eigen dag moeten bezorgd worden des morgens vóór negen ure. Alle Advertentiën ná negen ure inkomende blijven liggen tot het volgend nommer.

Nederland en Duitschland.

V.

Hoewel wij de oplossing onzer eigene nationaliteit in eene gemeene Duitsche nationaliteit, gelijk professor VETH die wil, ten eenenmale afkeuren en, wanneer zulk een gevoelen ooit veld won, met alle krachten bestrijden zouden, willen wij er echter den schrijver niet al te hard over vallen. Wij kunnen begrijpen, hoe iemand als de heer VETH er toe kwam eene zoodanige opinie te uiten. De heer VETH is een man, die met hart en ziel voor vrijzinnigheid en vooruitgang gestemd is. En in Nederland, bij het Nederlandsche volk ziet de heer VETH niets dan traagheid, vadzigheid, onverschilligheid en lusteloosheid; in Duitschland daarentegen de ontwikkeling van eenen jeugdigen geest, die streeft naar ontwikkeling, die naar nieuwe vormen [illegible] die, bewust van zijne kracht, zich van de oude, versletene banden wil ontdoen, om zelf handelend, werkzaam en bedrijvig te zijn. Hier alle kenteekenen van den ouderdom en den naderenden dood; daar die van een ontluikend, jeugdig, frisch leven. Was het wonder, zoo hij zich meer aangetrokken gevoelde, door het krachtige, dan door het zwakke? meer heil zocht bij den jongeling, die nog aan het begin van den loopbaan staat, dan bij den grijsaard, die reeds tot het uiteinde genaderd is?

»Naar mijn inzien verdient eene natio»naliteit [illegible] slechts dan gekweekt, en »bevorderd te worden, indien zij in staat »is zich in grootsche gedachten en schoo»ne daden uit te drukken, en de be»langen der nationaliteit behooren altijd »aan die der menschheid ondergeschikt »te zijn. Eene nationaliteit, te onbedui»dend geworden, om haar eigenaardig [illegible] de betrekkingen der staat»kunde en het verkeer des handels, in »de scheppingen der kunst en de onder»zoekingen der wetenschap met kracht »en met eere te laten gelden, die alleen »door [illegible]deelen en antipathiën en ge»hechtheid aan doode vormen wordt »staande gehouden, verdient niet te wor»den gekoesterd, opdat zij haar traag »en werkeloos aanzijn moge voortslepen; »voor het heil der menschheid is het »beter, dat zij onderga. De elementen »van het goede, die zij nog bevat, met »eene verwante, maar krachtigere natio»naliteit ineengesmolten, en in die in»eensmelting voor vernietiging bewaard, »kunnen welligt nog nieuwe en schoone »vormen van ontwikkeling in het aanzijn »roepen; aan zich zelve overgelaten, »wacht haar niets dan de langzame »wegkwijning van een taak, maar geen »vruchtdragend leven.

»Wat wij hier zeiden, is slechts in »het afgetrokkene gesproken, en zonder »dat wij het regtstreeks op onze Neder»landsche nationaliteit willen toepassen. »Maar toch, wij willen het niet ontvein»zen, de Jan-Saliegeest, die, hoe dik»wijls en welsprekend bestreden, aan den »wortel van ons volksleven blijft knagen; »het gebrek aan ondernemingsgeest en »vlijt, dat ons in den handel zelven, »de bron onzer welvaart en onzer poli»tieke beteekenis, tot een ondergeschik»ten rang heeft verlaagd; de verachte»ring van ons zeewezen, waaraan wij »eenmaal onzen roem en onze zegepralen »verschuldigd waren; het tot dus verre »hardnekkig gehandhaafd behoud van »instellingen, die de ondervinding heeft »het genoeg geleerd, de geschiktheid »missen, om eene nationale kracht te »worden; het gebrek bij het volk aan »eene overtuiging, sterk genoeg in woor»den en daden, om zulk een ellendig »conservatisme onmogelijk te maken; het »gemis van energie in de verdediging »onzer nationale belangen, tegenover de »aanmatigingen en het onregt van het »buitenland, uit het gevoel van onze »zwakheid geboren; de geringe prijs, »dien wij op onze eigene taal en letter»kunde toonen te stellen; het volslagen »verval van ons nationaal tooneel; de »afhankelijkheid in wetenschap en kunst »van de impulsiën, uit den vreemde »gegeven; de overtuiging, die schier »allen bezielt," (*bezielt?*) »dat onze gou»den dagen nimmer zullen wederkee»ren, ... ziedaar zoovele ver»schijnselen (en hoe zou de treurige lijst »nog te vermeerderen zijn,) die wel eens »in een somber oogenblik aan de toe»komst der Nederlandsche nationaliteit »mogen doen wanhopen, die wel eens »aan den twijfel mogen plaats geven, »of haar behoud der menschheid ten nut »en zegen zal zijn."

Wij kunnen, helaas! niet ontkennen, dat er in deze woorden maar al te veel waars is! En evenwel kunnen wij niet gelooven, dat het zóó verre met ons zou gekomen zijn, dat wij alle hoop, den ouden stam nog eens jonge loten te zien voortbrengen, zouden moeten vaarwel zeggen. Één ding hebben wij ten minste in de laatste tijden gewonnen; onze eigenwaan, onze verblinding ten aanzien van onze voorgewende voortreffelijkheid is verdwenen; wij weten en wij erkennen, dat wij bij alle volken van Europa verre ten achteren zijn. Die bewustheid, die zelfkennis is de eerste stap tot onze regeneratie. Om weder gezond te worden, moet men eerst regt doordrongen zijn van het gevoel, dat men ziek is. Geeft men zich aan de wanhoop over, legt men zich neder om te sterven, ja dan is alle hoop verloren. Maar wanneer wij met onze tegenwoordige vernedering vergelijken wat wij vroeger geweest zijn, wanneer wij beseffen, dat wij weder worden kunnen wat wij geweest zijn, dat er noch in onze eeuw, noch in onzen toestand grootere moeijelijkheden en beletselen bestaan, om van zwak krachtig en van onbekend geacht te worden, dan er drie eeuwen geleden bestonden, — dan zien wij niet in, waarom wij den moed zoo geheel zouden laten zinken. Laat ons eerst ernstig anders *willen;* en dan met kracht anders *handelen*, en wij zullen zien, of wij niet de kinderen onzer grootvaders zijn.

De heer VETH zoekt onze regeneratie in eene versmelting met Duitschland. Maar men regenereert eene natie niet, wanneer men haar tot zelfmoord aanzet. Dat Nederland uit zijne vereeniging met Duitschland weder nieuwe krachten zou putten, om een nieuw leven te beginnen, is eene illusie. Vereenigt met Duitschland blijft er van Nederland niets meer over. Eene nationaliteit, die op eigen bodem kwijnt en sterft, herleeft niet wanneer men haar op eene andere nationaliteit inënt. De stroom, die in den Oceaan valt, krijgt geen nieuw aanwezen, maar verliest zich in de woelende diepte.

Het is mogelijk, dat het ons lot zal zijn ons te vermengen en onder te gaan in eene grootere, in eene jeugdigere en krachtigere nationaliteit. Het is mogelijk, dat de tijd niet meer verre af is, dat andere meer arbeidzame en vlijtige werklieden de taak zullen komen opnemen,

welke wij laten liggen en beter dan wij aan de roeping en bestemming der natiën en volken zullen voldoen. Het is *mogelijk*; het is *waarschijnlijk* zelfs, wanneer wij, als nu, volharden alle teekenen der tijden onopgemerkt te laten voorbijgaan, en ons, in plaats van aan geneesheeren, aan kwakzalvers toe te vertrouwen, die kankergezwellen denken te heelen, wanneer zij er eenen pleister over heen leggen. Waren wij er *overtuigd* van, wij zouden terstond onze pen nederleggen en liever dan te politiseren kool gaan planten en aardappelen poten. Maar zelfs dan zouden wij niet de verantwoordelijkheid op ons willen nemen, dat wij het einde van den zieltogende door eenen gewelddadigen dood verhaast hadden.

De heer VETH zegt, dat hij geschreven heeft, onder den indruk van het oogenblik. Eene slechte verontschuldiging, dunkt ons. Over een zóó gewigtig, zóó kiesch en zóó teeder onderwerp als het bestaan of het te-niet-gaan van een volk behoorde men nooit zonder rijp onderzoek en diep nadenken zijn gevoelen te zeggen. De toekomst en het lot eener natie eischt niet eene vlugtige schets maar eene grondige studie.

Evenwel kan het opstel van den heer VETH een zeer nuttig gevolg hebben, wanneer het onze medeburgers werkzaam mogt maken, hoe laag wel eene natie moet gezonken zijn, waar mannen van talent en doorzigt zulke meeningen koesteren en die in het openbaar verkondigen.

Buitenlandsche berigten.

ITALIË.

Rome, 27 dec. De nieuwe patriarch van Jeruzalem, die sinds zijne benoeming, tot nog toe altijd hier gebleven was, is den 13den december vertrokken om zijn zetel te gaan vervullen. Hij is een verdienstelijk man, die het Oosten zeer goed kent en van wien men groote verwachtingen koestert. Men herinnert zich toch volkomen, welke schoone lofspraak *Pius IX* van hem geeft in het consistorie van den 5den october. De zending van mgr. *Valerga* bezit echter het karakter en het gewigt niet, dat men uit een diplomatiek oogpunt, voornamelijk in Frankrijk daaraan heeft willen toekennen. Aan staatkunde is zijne zending geheel vreemd: zij heeft slechts een godsdienstig doel. Het regtsgebied van den nieuwen patriarch strekt zich niet verder uit dan tot de Latijnsche katholijken in Palestina. De christenen van den Libanon kunnen dus geene groote hulp van zijne zending verwachten.

Maar de Heiligen Vader verliest daarom dit belangrijk gedeelte der katholijke kerk geenszins uit het oog. Het ongelukkig volk der Maronieten zal, hopen wij, een magtigen beschermer vinden in mrg. *Ferrieri*, den buitengewonen gezant, dien *Pius IX* naar Konstantinopel afzendt, en die, eerdaags te Civita Vecchia zal scheep gaan op eene stoomboot der koninklijke marine van Sardinië. Deze buitengewone gezant zal aan den Sultan de gelukwenschingen en rijke geschenken van den Heiligen Vader overbrengen, en heeft bijzonder in last om alle katholijke missiën in het oosten te gaan bezoeken. Mrg. *Ferrieri* neemt als tolk met zich mede, pater *Arsenio*, geboortig van Konstantinopel en sinds lange jaren te Rome woonachtig; de abten *Vespasiani* en *Capei* vergezellen hem als secretarissen. Nog maken deel van dit gezantschap, uit twee jonge edellieden uit de pauselijke staten, namelijk de zoon van graaf *Marchetti*, en de neef van Z. Em. den cardinaal *Ferretti*.

— De Fransche pakketboot *Lycurgus*, te Marseille aangekomen, heeft, na de voornaamste havens van Italië te hebben aangedaan, de tijding aangebragt, dat men den 18den bij haar vertrek van Napels, een hevig geweervuur in de straten dier stad had vernomen.

De *Patria* meldt dat den 15den te Napels vele burgers gedood of gekwetst zijn. De troepen hadden, zeide men, zonder voorafgaande waarschuwing vuur gegeven en de *vivats* ter eere van den Koning en de hervorming met kogels en bajonetsteken beantwoord.

— Berigten uit Italië bevestigen meer en meer het algemeen gevoelen, dat Oostenrijk er ernstig op bedacht is om den invloed te herwinnen, die het op het schiereiland zoolang heeft uitgeoefend. Men verhaalt, dat de keizerlijke troepen te gelijkertijd te Modena en te Parma zijn binnengerukt. Dit berigt, afschoon eerst in twijfel getrokken, wordt nu op nieuw ten volle bevestigd. Men veronderstelt, dat deze interventie ernstige verwikkelingen ten gevolge zal hebben.

Reeds den 20sten was aan het Hongaarsch regement, onder bevel van den aartshertog *Ferdinand van Este*, bevel gezonden, zich onverwijld naar Modena te begeven, en de troepenbewegingen hebben een' aanvang genomen. Ook is er tegenbevel gezonden wegens het ontruimen van Ferrara.

Het *Journal des Débats* wederspreekt, echter al deze berigten, of ontneemt daaraan ten minste alle staatkundig gewigt, doch de Italiaansche dagbladen bevestigen deze tijdingen in alle opzigten.

FRANKRIJK.

Parijs, 1 *jan.* Men verneemt, dat Z. M. de Koning door het overlijden zijner zuster diep terneêrgedrukt is. Tusschen de beide genoemde vorstelijke personen bestond de naauwste vriendschap. De prinses *Adelaïde* had een helder doorzigt in vele zaken, en voornamelijk in staatkundige aangelegenheden. Zij was over het algemeen de vrijzinnige grondbeginselen toegedaan, en heeft hare opvoeding bekomen van de bekende *de Genlis*. Noch de eerste revolutie, noch de tweede hebben de liberale denkwijze kunnen uitwisschen, welke haar in hare jeugd was ingeprent. Zij was den Koning bovenal genegen, en ging steeds na, welke gevaren hem en zijnen troon bedreigden, en welke de beste middelen moesten worden geacht, om die gevaren te voorkomen. Algemeen wordt verzekerd, dat geen minister, geen diplomaat op den Koning een' zoodanigen invloed uitoefende, als zijne zuster.

Nadat, op voorstel van den heer *Sauzet*, door de gedeputeerden was besloten, om zich gezamenlijk naar den Koning te begeven, hebben de leden der Kamer aan dat besluit gevolg gegeven. De Koning had alvorens door de ministers doen verkondigen, dat hij met dankbaarheid de betuiging van rouw van wege de volks-vertegenwoordiging zou ontvangen. De voorzitter *Sauzet* heeft den Koning op eene zeer indrukwekkende wijze toegesproken, en is door Z. M. in de levendigste bewoordingen bedankt. men heeft opgemerkt, dat de voornaamste opposanten in de Kamer der Gedeputeerden, als de heeren *Thiers*, *Dufaure*, *Billault*, *de Remusat*, *Odillon Barrot* en anderen, zich aan de overige leden der Kamer aangesloten en mede naar het koninklijke paleis begeven hebben. De meeste dier heeren vertoonen zich anders slechts zeldzaam, bij gelegenheid van officiële receptiën, ten hove.

Ook de pairs hebben gezamenlijk den Koning hunne deelneming betuigd. De voorzitter *Pasquier* heeft uit hunnen naam den Koning toegesproken, en op die aanspraak heeft Z. M. geantwoord.

Parijs, 2 *jan.* De berigten, welke men heden bezit, leveren de bijzonderheden der gewigtige tijding van *Abd-el-Kaders* onderwerping. Het nieuws mag onverwacht zijn voorgekomen; maar was reeds gisteren volkomen zeker. *Abd-el Kader* is den 29sten, vergezeld door eenen adjudant van den hertog *van Aumale*, te Toulon aangekomen. De volgende brief van den prins aan den generaal *d'Hautpoul*, die te Marseille de 8ste militaire divisie kommandeert, kan doen begrijpen, waarom het berigt van des emirs onderwerping dat zijner aankomst in Frankrijk niet is voorafgegaan.

Mers-el-Kebir, 25 december.

»*Mijn waarde Generaal!*

»*Abd-el-Kader* heeft zich aan Frankrijk onderworpen. Door de Marokkanen en door onze ruiterij omsingeld, kon hij zijne deïra niet langer redden; evenwel bleef het hem nog altijd mogelijk, met eenige weinige ruiters het Zuiden te bereiken; hij heeft liever verkozen, zich aan Frankrijks edelmoedigheid te vertrouwen. Het is een verkregen voordeel van onberekenbaar gewigt (*c'est un immense résultat*), want zijne tegenwoordigheid te midden der stammen, die hem nog eene groote genegenheid toedragen, kon ons aanmerkelijke verlegenheden berokkenen.

»Den 23sten des morgens te Nemours aangekomen, ben ik den 24sten weder van daar vertrokken, den emir, zijn gezin en eenigen zijner bloedverwanten aan boord met mij voerende.

»Heden morgen hier aankomende, vond ik er zeer gelukkig, op de rede, *l'Asmodee*, aan welke ik opgedragen heb te gelijker tijd het berigt van *Abd-el-Kader's* overgaaf en *Abd-el-Kader* zelven naar Frankrijk over te brengen. Dit vaartuig zal eerst te Port Vendres de brieven gaan afgeven, en zal zich daarna, met zijne passagiers, naar Toulon begeven. Tegen het mogelijk geval, dat de telegrafische depêche, welke hij op het eerstgemelde dier punten moet afgeven, door eenigerlei oorzaak vertraagd wierd, zend ik u dien ten gevolge langs de regtstreeksche postgemeenschap, u verzoekende haar onverwijld van Marseille aan den minister van oorlog te willen afzenden.

»Ontvang mijn waarde generaal, de verzekering mijner hoogachting.

De luitenant-generaal, gouverneur-generaal van Algerie. *H. d'Orleans.*

Men verwacht hier in het publiek, dat *Abd-el-Kader*, welke dan ook zijne eindelijke bestemming moge wezen, in de eerste plaats naar Parijs gezonden zal worden. De *Gazette des Tribunaux*, die de meening te kennen geeft, dat de eer dezer uitkomst aan den generaal *Lamoricière* toekomt, die haar door zijne onderhandelingen en door zijne welgepaste maatregelen te weeg heeft gebragt, zegt tevens, dat een door dien generaal afgezonden en gisteren te Parijs aangekomen officier, den Koning de wapenen heeft overgebragt, welke *Abd-el-Kader* voerde, op het oogenblik dat hij zich overgaf.

Wat de omstandigheden betreft, die de naaste oorzaken der gebeurtenis geweest zijn, zoo verhaalt het blad le *Zeitungsblatt* van den 30sten december ll., dat *Abd-el-Kader*, door eene list, zijner waardig, werkelijk, gelijk reeds vroeger gezegd is, geslaagd was, zich eenen doorgang door een der Marokkaansche legerkampen te breken, maar dat hij des anderen daags, in eene laagte, van welke de Marokkaansche troepen de hoogten bezet hadden, de stoutheid, waarmede hij door de hem omsingelde linie gebroken was, met het verlies van 250 zijner dapperste ruiters had moeten boeten. Daarna was hij achterwaarts gedreven tot op den oever van de Maloïna. In dezen wanhopigen toestand, achter elkander door de krijgslieden zijner deïra verlaten, die bij troepen naar de colonne van den generaal *Lamoricière* overgingen, werd hij verder gevolgd en in de diepte eener kloof of hollen weg gedrongen. — Generaal *Lamoricière* had zorg gedragen, om in de bergengten, best geschikt om de kloven te beheerschen, hoopen inlandsche spahis te plaatsen, aan welke hij bevolen had, hunne roode mantels en al wat aan het gezigt der Arabieren hunne hoedanigheid van dienaren van Frankrijk verraden kon, af te leggen. — De luitenant der spahis *Kouïa*, chef van een detachement van 20 man, die den doorgang bezet hield, langs welken *Abd-el-Kader* naar buiten wilde komen, naderde hem, en, na gezien te hebben, hoe weinig volgers hem overbleven, gaf hij zich als luitenant der spahis in dienst van Frankrijk te kennen, raadde hem, zich over te geven, en diende den geheelen dag door als tusschen-handelaar tusschen den generaal *Lamoricière* en den verwonnen emir. — Op den aanvraag des emirs, die als teeken zijner overgaaf aan den generaal gezonden werd, antwoordde deze door de overzending van zijne sabel en door verzekeringen, welke den emir lijfsbehoud waarborgden. — Na veel heen en weder gaan, gaf *Abd-el-Kader* zich met de daad over, daarbij den wensch te kennen gevende, om naar Mekka gebragt te worden; aan de Fransche voorposten werd hij door kolonel *Montauban*, die een der detachementen der kolonne *Lamoricière* kommandeerde, ontvangen. — Deze daadzaken vielen in den nacht van 22 op 23 december voor. — Van Sidi-Brahim werd de Emir naar Nemours

[illegible] geschied; maar zich de hertog *van Aumale* begaf, die er daags te voren op den *Solon* aangekomen was. Na eenige uren, welke de Emir met verkoopen zijner paarden, zijner pakkaadjen en met het uitkiezen van diegenen zijner bedienden, welke hij met zich nemen wilde, doorbragt, ging hij op den *Solon* scheep, die den 25sten, des morgens ten 4 ure, te Oran aankwam. Eenige uren daarna stak de *Asmodée* in zee, den tot hog toe ongelukkigen emir en 92 personen van zijn gevolg naar Frankrijk overbrengende.

Men beschouwt, en met reden, de onderwerping van *Abd el-Kader* als eene uiterst gelukkige gebeurtenis niet alleen voor Frankrijk, maar ook voor het ministerie, uit hoofde van den indruk, welke zij op de natie en op de Kamers zal maken. Zulks schijnt te meer noodig, aangemerkt sommige leden, die tot de trouwste vrienden van het ministerie behoorden, openbaar de wenschen begonnen aan den dag te leggen, dat het tot meerdere bewilligingen mogt overgaan. Dit is nu laatstelijk door den heer *de Morny* gedaan, die in de *Revue des Deux Mondes* op parlementaire hervorming en uitgestrekter wering [illegible] bij een artikel, dat veel opzien gebaard heeft.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 4 dec. Z. M. heeft den luitenant-generaal en minister van staat *J. A. H. de la Sarraz*, hoogstdeszelfs buitengewoon adjudant, benoemd tot ridder grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Z. M. heeft aan den baron mr. *W. H. van der Duijn*, secretaris van legatie te Frankfort, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der Leopolds-orde, hem door Z. M. den Koning der Belgen geschonken.

— Bij koninklijk besluit zijn benoemd: tot regter in de arrondissements-regtbank te Zierikzee, jhr. mr. *J. H. P. van Doorn*, advokaat te Middelburg; tot officier bij de arrondissements-regtbank te Zwolle, mr. *L. J. Nepveu tot Ameide*, thans substituut-officier bij de arrondissements-regtbank te Utrecht.

— Bij koninklijk besluit van 1 dezer, zijn de heeren *P. Schmidt G. J. Zwierszina* en *A. L. Graveur*, tot dusverre eerste klerken bij het departement van marine, benoemd tot adjunct commiesen bij hetzelve.

— Door de belanghebbenden zijn geligt de navolgende door Z. M. verleende octrooijen: een in dato 25 julij 1846, voor vijftien jaren, aan *Jacob Brett* domicilium bij *A. F. Bue* te 's Gravenhage, op de invoering van een nieuwen electro-magnetischen druk-telegraaf; een dd. 25 september 1846, voor tien jaren, aan *S. Carpmuel*, domicilium bij *A. S Preston* te Rotterdam, op de invoering van verbeteringen in locomotieven en spoorwegen; een dd. 5 december 1846, voor tien jaren, aan *M. Poole*, domicilium als voren, op de invoering van verbeteringen in gasmeters; een dd. 4 maart 1847, voor tien jaren aan *S. Carpmuel*, op de invoering van verbeteringen in toestellen tot het uitbroeijen van eijeren en het opkweeken van kuikens; een dd. 23 april 1847 voor tien jaren aan *Th. Bussel Crampton* domicilium als voren, op de invoering van eene bijzondere wijze, om aan locomotiven onderscheiden verbeteringen aan te brengen; en een dd. 10 november 1847, voor vijf jaren aan *A. V. Newton*, domicilium bij *W. J. Kempers* te Delft, op de invoering van verbeteringen aan spoorwagens, gedeeltelijk ook van toepassing voor gewone rijtuigen.

Rotterdam, 2 jan. Naar men verzekert, zal in deze week bij den stedelijken raad gedelibereerd worden, om eene belasting te leggen op het houden van honden.

Delft, 3 jan. Onder de liefdegiften, welke bij gelegenheid van het nieuwe jaar aan de behoeftigen zijn uitgereikt, verdienen vermeld te worden, die van den heer *W. Hoven* alhier, welke bij die gelegenheid ruim twee honderd brooden heeft uitgedeeld, behalve nog een aantal giften in geld.

Haarlem, 3 jan. Den 30sten december jl., heeft de plegtige uitreiking plaats gehad van de prachtige banier, welke aan de hier ter stede, onder den naam van *Sagittarius*, gevestigde handboogschutters-vereeniging, door derzelver eereleden is ten geschenke gegeven. Bij deze plegtigheid hadden de leden der vereeniging zich des namiddags in den Stads-Doelen verzameld, alwaar de banier door den heer burgemeester, met eene gepaste aanspraak, hun werd ter hand gesteld. Dit vaandel bestaat uit een groen zijden fluweelen veld, waarop het wapen der stad Haarlem, de zinspreuk der vereeniging kunstig in zilver [illegible] geborduurd. Het is vervaardigd door den heer *de* [illegible] strekt daar [illegible] werker te Amsterdam, en den maker [illegible] en smaakvolle bewerking [illegible].

Utrecht, 3 jan. Ten bewijze hoe gevaarlijk het is, zich op eene publieke plaats onvoorzigtig uit te laten, dient het volgende voorval, dat, een dag of wat geleden, alhier plaats vond. Een voerman liet zich in de herberg, waar hij gewoon was te vertoeven, ontvallen, dat hij voor zijn vertrek nog eerst een paar hoedendoozen en eene koffer moest afhalen, welke hij voor eene familie in de stad zijner woning zoude medebrengen. Hierop aan het huis komende, waar hij die goederen moest ontvangen, verneemt hij, tot zijn niet geringen schrik, dat men die reeds gedeeltelijk had afgehaald. Gelukkig was de koffer nog niet weg, doch de dieven hadden de hoedendoozen medegenomen, waarin, naar men zegt, zich kostbare voorwerpen bevonden.

Arnhem, 4 jan. Een onzer stads-grachten leverde heden morgen een buitengewoon schouwspel op, een gedeelte der manschappen benevens de jongelingen beneden de 18 jaren, van het depôt-bataillon van het derde regiment infanterie alhier in garnizoen, voerden met slaande trom, geheel gewapend en gepakt, onder de leiding van den zoo zeer geachten en ijverigen 1ste luitenant *van Vooren*, voorzien van schaatsen, verschillende manoeuvres op het ijs uit, bestaande in tirailleren, differente marschen in colonne en uit de flank, het komen in bataille enz. Een groot getal ingezetenen woonden dit vreemd maar verrassend schouwspel bij, dat getuigde van geschiktheid en bruikbaarheid der troepen

Ontwerp van wet betreffende de ondersteuning van behoeftigen.

(Vervolg en slot van No. 3.)

Tweede afdeeling.

Art. 43. Uit meer dan een oogpunt meent men dit artikel als ongrondwettig te kunnen beschouwen. Het gold hier eensdeels geschillen *de meo et tuo*, die dus volgens de duidelijke letter der grondwet niet anders kunnen zijn dan een voorwerp van regterlijke beslissing; terwijl men anderdeels, uit hoofde van art. 153 der grondwet, waarbij aan de plaatselijke besturen de vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen wordt gewaarborgd, aan de staten der provinciën het regt niet toekent om bij ordonnantie over de plaatselijke geldmiddelen te beschikken. Die laatste bedenking werd echter niet door alle leden gedeeld, daar sommigen, met het oog op de artt. 52 en 54 dezer wet, in de voorgedragene bepaling meer een maatregel van uitvoering zagen. Overigens wilden vele leden wel klem aan de zaak zelve gegeven hebben, en werd daardoor door sommigen het gebruik van het bestaande grondwettig hulpmiddel aangeprezen, daarin gelegen, dat de staten zoo lang hunne goedkeuring aan de gemeentelijke begrootingen kunnen weigeren tot dat de bedoelde uitgaven daarop zijn uitgetrokken.

Ook de redactie van het artikel vereischt, in het stelsel der wet, verbetering. Er werd daarin gesproken van geschillen over de toepassing der bepalingen van DIT *hoofdstuk*. Maar nu konden ook over bepalingen van andere hoofdstukken geschillen oprijzen, zoo als bij voorbeeld uit het 3de lid van art 49 blijkbaar was. De uitdrukking moest dus algemeener worden gesteld, of liever deze geheele afdeeling naar het einde der wet worden verschoven en zoodanig ingerigt, dat zij op geheel die wet sloeg.

Art. 44. Dit artikel is, even als de volgende artt. 45 en 47, als een nieuw bewijs aangevoerd, dat de wet veel te veel ingrijpt op den werkkring der kerkelijke armbesturen, of op het kerkelijk bestuur in het algemeen.

Art. 45. *na verhoor van het betrokken kerkelijk bestuur of gezag.* In verband met hetgeen voorkomt in de artikels 43 en 44 schijnt deze bepaling hier als bij uitzondering gesteld te zijn, en daar nu het denkbeeld eener beslissing zonder het vooraf hooren der betrokkene partijen iets stuitends heeft, meent men, dat het voorbehoud hier zou behooren weg te vallen, of ook in de [illegible] vorige artikelen moest voorkomen. Men heeft voorts gevraagd, of door *het kerkelijk bestuur of gezag* de hoogere kerkelijke overheid moet worden verstaan.

Art. 46. Ook hier weder, zoo als op vele andere plaatsen, wordt, in strijd met het stelsel dat de regering beweert te volgen, maar al te veel aan het denkbeeld van verpligten onderstand toegegeven.

DERDE HOOFDSTUK.

Art. 48. Men meent de bevoegdheid tot goed- of afkeuring, die hier, zoowel als in het volgend artikel, aan gedeputeerde staten gegeven wordt, te moeten ontkennen, en meent, dat geene hoogere verpligting aan de gemeentebesturen kan worden opgelegd, dan die tot inzending van een afschrift van het besluit. — Ook heeft men gevraagd wat door *burgerlijke*, in tegenstelling van *algemeene*, armbesturen moet worden verstaan. De laatste benaming zou tot verwarring aanleiding kunnen geven, en moest daarom liefst weggelaten worden.

Art. 49. *Die omschrijving zal plaats hebben na overleg.* Voor dat laatste woord zag men liever, even als een weinig verder, waar het de kerkelijke besturen geldt, *verhoor* gebruikt.

VIERDE HOOFDSTUK.

Art. 50. Bij de overweging van dit artikel waren er leden, die daaruit de voorwaarden, onder *a*, *b* en *c* vermeld, weggelaten wilden hebben, daar men door zulke bepalingen de gemeentebesturen te veel aan banden legde, en het hier zaken gold, die aan hunne wijsheid moesten worden overgelaten. Andere leden echter, geleid door het reeds in de algemeene beschouwingen ontwikkeld beginsel, dat de trapsgewijze inkrimping en afschaffing der subsidiën eene hoogst wenschelijke zaak is, en dat men dus bovenal de vermeerdering en verhooging daarvan moet tegengaan, konden, wegens het nuttig doel dat men daarmede beoogde, in het opsommen der punten berusten. Maar ook, indien zij behouden bleven, werd eene betere redactie vereischt. Uitdrukkingen als: *met den vereischten aandrang* in *b*, en *naar vermogen* in *c*, behoorden in eene wet niet te huis. Ook zou, in den geest der wet, misschien nog een vierde vereischte bij de overige moeten worden gevoegd, namelijk, dat het betrokken armbestuur niet te rijkelijk in zijne bedeelingen was.

Het woord *vroeger* wordt zeer onbestemd geacht en vereischt dus nadere opheldering.

Art. 51. Ook dit acht men eene bepaling die in eene wet niet kan worden geduld. Zij is te meer overbodig, nadat in het vorig artikel bepaalde vereischten voor het verwerven van subsidie zijn opgesomd.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Artt. 53 *en* 54. De stelling, die ter gelegenheid van deze artikelen in de memorie van toelichting voorkomt, dat het regt des Konings tot herziening der uitspraken of besluiten der gedeputeerde staten onbetwistbaar uit artikel 147 der grondwet voortvloeit, kan in het geheel niet worden toegegeven. Zij is strijdig met het gevoelen, bij gelegenheid der behandeling van de wet omtrent de bezwaarschriften in zake van directe belastingen door vele leden der Kamer aangedrongen.

Overigens acht men den termijn van *zes* maanden, waarvan in beide deze artikelen gesproken wordt, te lang, en meent, dat daarvoor *drie* maanden in de plaats moet worden gesteld.

ZESDE HOOFDSTUK.

Art. 57. Men houdt het voor gevaarlijk, dat hier op zulk eene wijze de artt. 38 en 39 van het ontwerp genoemd worden.

Aldus vastgesteld bij de commissie van rapporteurs, den 20sten november 1847.

FABER VAN RIEMSDIJK.
NEDERMEIJER VAN ROSENTHAL.
VAN HEEMSTRA.
TELTING.
VAN GOLTSTEIN.

Bijlage A.

NOTA.

Bij gelegenheid van het onderzoek der door de regering aan de Staten-Generaal aangebodene concept-wet op de ondersteuning van behoeftigen, acht zich de ondergeteekende verpligt gebruik te maken van de bevoegdheid, hem bij art. 75 van het reglement van orde verleend, van bij wijze van nota aan zijne medeleden, meer bepaald van zijne denkbeelden te doen blijken.

Onderscheidene oorzaken, als daar zijn: toenemende bevolking, welke op vele plaatsen overbevolking is geworden; drukkende belastingen op de eerste levensbehoeften, enz., hebben, in de laatste jaren inzonderheid, de armoede bijzonder sterk, althans in sommige oorden des vaderlands, doen toenemen. De ondergeteekende schrijft mede een groot gedeelte dezer toenemende armoede toe aan de ongelukkige werking der wet van den 28sten november 1812 (*Staatsblad* n°. 40) en wel inzonderheid aan de, dikwerf met de ware bedoeling strijdige toepassing van artikel 3 der genoemde wet; terwijl daarenboven onder hare werking een zeer verkeerd beginsel in onderscheidene gewesten is geboren geworden, dat namelijk van eene wettelijke verpligting tot onderhoud der behoeftigen. Het gevolg hiervan is dan ook, dat, ofschoon niet in naam, echter inderdaad de armentaks in Nederland in volle werking begint te komen, en reeds in vele oorden eene ongehoorde hoogte heeft bereikt.

De ondergeteekende acht het dringend noodzakelijk eenen weg te verlaten die de armoede bevordert, op onbillijke grondslagen rust, een allerverderfelijksten invloed uitoefent, en het vaderland aan groote onheilen blootstelt, en hij gelooft, dat geen ander beginsel dan dat der liefdadigheid ten grondslag der ondersteuning van behoeftigen verstrekken mag.

Maar hij meent tevens, dat, dewijl de steeds toenemende armoede is eene ramp voor het vaderland, het de pligt en de roeping is der regering middelen te beramen, welke zouden kunnen dienstbaar zijn om de gewis noodlottige gevolgen van dezen toestand af te wenden van den vaderlandschen bodem, en dat, ook uit dit oogpunt beschouwd, de bestaande wetgeving dringend herziening en verbetering behoeft, en aanvulling noodig heeft.

Met het oog op de bestaande behoefte aan eene betere regeling dezer belangrijke aangelegenheid, en raadplegende hetgeen hem de ondervinding als wenschelijk heeft doen beschouwen, is de ondergeteekende van oordeel, dat de nieuwe wet zoude behooren te bevatten de navolgende hoofdbepalingen:

1°. Eene duidelijke vermelding van het beginsel waarop de ondersteuning der behoeftigen behoort te rusten, het beginsel namelijk der liefdadigheid.

2°. Eene omschrijving der plaats en der wijze, waar en waarop die inroeping der liefdadigheid kan plaats hebben. — De plaats der inwoning daartoe aan te wijzen, zoude voorzeker het eigenaardigste zijn, als met het beginsel het meest overeenstemmende.

3°. Eene duidelijke verklaring dat de diakoniën blijven buiten het bereik dezer wet; alleen aan deze de verpligting opleggende, om aan algemeene besturen of burgerlijke besturen, des gevraagd, alle verlangd wordende inlichtingen te nemen.

4°. Bepaling, dat in iedere gemeente een algemeen armbestuur zal gevestigd zijn, geregtigd om zonder hooger beroep verzoeken om onderstand al of niet aan te nemen.

5°. Vermelding der wijze, op welke deze besturen zullen kunnen voorzien in hunne uitgaven; welke minder zullen behooren te worden geregeld naar de behoefte der vragers, dan wel naar het vermogen der kas, bijeen te brengen door de volgende middelen:

a. collecten bij de ingezetenen der gemeente te doen;

b. subsidiën, door de burgerlijke besturen der gemeente te verleenen, indien deze besturen dit noodig en nuttig oordeelen, maar slechts toe te staan in geval de plaatselijke kas daartoe door de gewone inkomsten genoegzaam in staat is; terwijl de wet de uitdrukkelijke verklaring zoude behooren te behelzen, dat nimmer eenige belasting zoude mogen geheven worden, welke, directelijk of indirectelijk, tot ondersteuning der armen zoude dienstbaar gemaakt worden;

c. in geval van volstrekte behoefte subsidiën uit 's rijks kas;

6°. De noodige voorschriften omtrent vreemdelingen.

Boven en behalve de vorenstaande bepalingen zoude de nieuwe wet als hoofdbeginsel behooren op te nemen, dat ieder valide persoon, die zich om onderstand aanmeldde, naar eene bepaalde plaats zoude kunnen worden verwezen, om aldaar door handen-arbeid den kost te verdienen, waartoe het middel van kolonisatie, misschien binnenslands, maar ook vooral in onze Overzeesche bezittingen, zoude kunnen dienstbaar gemaakt worden.

Wanneer nu de ondergeteekende, van deze beschouwingen en stellingen uitgaande, het voorgedragen wets-ontwerp beoordeelt, dan acht hij het te zijn onvolledig, ondoelmatig en derhalve niet geschikt om het beoogde doel te bereiken.

In deze wet toch wordt van middelen, tot genezing der kwaal aan te wenden, niets gevonden; — men zal blijven bedeelen gelijk tot nu, — dezelfde weg, ofschoon eenig-

zins anders afgebakend, zal bewandeld worden, maar dezelfde oorzaken, zullen dan ook dezelfde gevolgen na zich slepen en de armoede steeds toenemende blijven.

Maar ook dit ontwerp, geheel en al op zich zelf beschouwd, komt den ondergeteekende onaanneembaar voor, en wel bepaald om de volgende redenen:

1°. Het ontwerp behelst in artikel 1 een belangrijk beginsel, maar wijkt in zijnen geheelen verderen inhoud van dat beginsel af.

2°. Het ontwerp legt verpligtingen op, en wel in de eerste plaats aan de diakoniën, en beschouwt deze als bovenal geroepen om naar de voorschriften der wet te ondersteunen, zie art. 11 en volgende, vooral artt. 48 en 49. — Dit is in allen geval verkeerd: de diakoniën moeten blijven buiten de wet.

3°. Het ontwerp handelt, art. 43 en volgende, over uitspraak van geschillen: dit is onnoodig waar slechts liefdadigheid ten grondslag ligt.

4°. Het ontwerp legt verpligtingen op, die geenerlei beteekenis of nut hebben, de verpligting tot erkenning van eenen behoeftige, en tevens de vrijheid om hem niet te onderhouden; zie artikel 17.

5°. Het ontwerp staat handelingen toe strijdig met de goede orde en met de bestaande en op nieuw voorgedragene strafwetgeving, het inroepen namelijk der publieke liefdadigheid, hetzij van de leden eener gemeente (art. 13) of van het algemeen (art. 18).

6°. Het ontwerp schijnt in art. 50 het beginsel van subsidiëren niet te willen bevorderen, maar zet tevens de deur zoo ruim mogelijk open, waardoor alles, zelfs de armentaks, kan worden ingevoerd en verdedigd.

7°. Waar het ontwerp van algemeene armbesturen spreekt, is het overal in het onzekere, of ze al dan niet aanwezig zijn, terwijl hieromtrent een vast beginsel behoort te bestaan.

8°. Het ontwerp bestrijdt het bestaan van zoodanige armbesturen: dit is verkeerd; zij zijn het uitsluitend, die door de wet behooren te worden erkend en opgerigt.

Al deze bezwaren zullen den ondergeteekende beletten zijne stem te geven aan eene voordragt, die hij met duizenden in den lande met groot verlangen heeft te gemoet gezien. Mogt de regering er toe besluiten, ook ten deze, eer het te laat is, van den verkeerden weg, waarop wij ons bevinden, terug te komen, en, de kwaal, die in ons binnenste woelt, niet gering achtende, middelen beramen, om haar met kracht te bestrijden, met verstand te leiden, hare verdere ontwikkeling te voorkomen, en zoo spoedig mogelijk van hare overtuiging en werkzaamheid door de aanbieding van een veranderd ontwerp van wet doen blijken.

's Gravenhage, 9 november 1847. VAN HEEMSTRA.

Mengelwerk.

Varia.

's Gravenhage, — december.

Na de lezing van het artikel over den Overijsselschen spoorweg *in partibus*, 't welk de bekwame schrijver der *staatkundig-financieële beschouwingen* aan de *Arnhemsche Courant* van den 23sten december laatstleden leverde, mag men ten volle geregtigd geacht worden, om met hem te herhalen, wat hij reeds in 1845 verzekerde. »Er zal door *deze* maatschappij evenmin een Overijsselschen spoorweg als een tunnel van Amsterdam naar Kroonstad worden tot stand gebragt."

En is dit waar, dan is immers ons publiek weder deerlijk teleurgesteld, verregaande *bedot*? Men weet met welke levendige blijdschap, met wat schoone verwachtingen de aangekondigde spoorweg begroet werd door de ingezetenen der betrokkene provinciën; en geen wonder, want die *spoorweg* zou hen niet alleen menigvuldig genoegen, maar groote voordeelen opleveren: hij zou, ware hij verwezenlijkt, die provinciën welvaart aanmerkelijk hebben vermeerderd.

Mogt dan ook K. X., wiens verschillende beschouwingen reeds zoo menigwerf door de uitkomst werden bevestigd, verkondigen, dat er hier weder Chinesche schimmen aan de goede landskinderen werden vertoond, het baatte niet: het landskind *wilde* gelooven, het *wilde* een nieuw altaartje, om er *dankbaar* aan te knielen en wierook op te branden voor de ridderlijke en derzelver kamerheeren en bankiers; het wilde neuriën en happelen.... welnu, landskind! bedelst voorwerp der aarde, waar is uw spoorweg?...

Ook in dit opzigt zijn er dus weder jaren nutteloos verloopen....

Voor *u* namelijk, goede landskinderen; want of de concessie en de daarop gevolgde comedie voor *iedereen* even onvoordeelig geweest zijn, dit is iets anders.

O landskind! landskind!...

Hadde noneus u tot onderwerp zijner poëziën gekozen, hij zou vermoedelijk gezongen hebben:

En nu — ik kan mijn haren tellen,
Maar wie telt uwer bellen tal!

Doch... aan het hoofd der maatschappij van uwen april-spoorweg — »die nieuwe levensbron," die »hartader" — »dat pronkjuweel van drie provinciën" — niet waar? ha — ha — ha — stond immers de gouverneur van Overijssel, de kamerheer, commissaris des Konings en hoogstdeszelfs staatsraad ten huidigen dagen. *Indien* gij derhalve voor den gek gehouden zijt, goede Overijsselaars, zoo zijt gij *officiëel* voor den gek gehouden, *ridderlijk* bedot... dit moge u troosten.

Intusschen — in Rusland zou men, vertrouwende op de strenge regtvaardigheid des keizers — het bedriegelijk Chinesche-schimmenspel bij den Czar kunnen verklagen en de bestraffing van hetzelve erlangen; in eenen wezenlijk constitutionelen staat, waar de ministeriële verantwoordelijkheid inderdaad bestaat, zou men den minister ter verantwoording kunnen roepen, hetzij wegens het verleenen der concessie aan ongeschikte personen, hetzij wegens de handelingen van zijnen ondergeschikten gouverneur in de provincie, hetzij wegens de niet behoorlijke naarkoming der verpligtingen, waartoe hij de regering verbonden had.... Maar in Nederland? in Nederland kan men het boek J. B. opslaan, en gerekt-geduldig afwachten, dat het de Hooge behage eene nieuwe vertooning op te laten voeren.

Ik kan in gemoede verklaren nimmer overspannen verwachtingen te hebben gekoesterd van de »renteverminderingˮ, die in de troonrede werd verkondigd en wijders op allerlei wijze uitgetrompet; integendeel, hadde ik mij ooit veroorloofd onze Hooge Ridderlijke, bij eenen berg te vergelijken, zoo zou ik tevens mijn *binocle* hebben gevat, ter bespeuring der classieke muis. Goede hemel! vier à vijf ton heeft men over de laatste jaren overgehouden! en die vier à vijf ton wil men besteden tot inkoop en vernietiging van schuld: en dit trompet men zoo luide uit! ...... het is dan ook wel der moeite waard: indien er voor vier ton schuld wordt ingekocht, vermindert daardoor onze jaarlijksche rentebetaling (gerekend à vier per cent) met *zestien duizend gulden*. Thans betalen wij jaarlijks — indien de juist voor mij liggende almanak van Gotha voor 1847 mij niet bedriegt — VIJF EN DERTIG MILLIOEN, ZEVEN MAAL HONDERD ZEVEN EN TACHTIG DUIZEND, NEGEN HONDERD ACHT EN VEERTIG GULDEN, aan interessen onzer staatsschulden: voortaan zouden wij dus — dank zij dien heilrijken inkoop van zestien duizend gulden rente — slechts vijf en dertig millioen, zeven maal honderd een en zeventig duizend negen honderd acht en veertig gulden, aan interest onzer staatsschuld op te brengen hebben! Welk eene onwaardeerbare verligting! Zoo verklaart het zich, dat de stand onzer fondsen zich sedert de troonrede zoo verbeterd heeft!

Eenige dagen geleden, wandelde ik, verblijd over de bewuste schulddelging, op den grooten Rijndijk en deelde de heugelijke tijding mede aan eenen der aldaar wonende boeren. Tot mijne bevreemding, begon de man te meesmuilen: Welnu, zeide hij, indien de hooge regering zoo veel ter onzer verligting en gerustistelling doet, dan wil ik ook van mijne zijde het mijne toebrengen. Daarop nam hij een emmer, vulde dien uit den Rijn, en zeide: Zie zoo, mijnheer, nu kunnen wij dezen winter gerust slapen! geene vrees voor overstrooming meer!

Hoe heugelijk en dankbaarmakend het mij ook voorkwam, onze staatsschuld van ƒ35,787 948 renten, met ƒ16,000 jaarlijks verminderd te zien, zoo kon ik mij niet verhinderen te denken: Ware het welligt niet beter geweest deze heerlijke uitkomst te ontberen, en over de laatste jaren de belastingen wat minder productief te hebben gemaakt? — Hoeveel arme huisgezinnen zijn er misschien niet geëxecuteerd geworden ten einde die verligting van ƒ16 000 jaarlijks aan de natie te kunnen besorgen? — En wat beduiden dan toch, wel beschouwd, die ƒ16,000 op eene som van bijna 36 millioen! — Ach, hadde ik eenige invloed bij onze Hooge Ridderlijke, ik zou haar bidden, in de volgende jaren de belastingen liever wat minder productief te maken en het arme volk wat meer te sparen, dan eene schuldvermindering te kunnen daarstellen van zestien duizend gulden.

Het is waar, dan zou *men* niet kunnen uittrompetten: Wij zijn in staat om tot inkoop van schuld te kunnen overgaan.

Terwijl er van eene zijde met grooten ophef eene schulddelging wordt aangekondigd — die zich tot zestien duizend gulden bepaalt — verneemt men van de andere zijde, dat er quaestie is, om de staatsschuld weder met negen millioen te vermeerderen; krachtens eene leening, namelijk, voor groote werken. Gaat die leening door, dan zal de regering deze negen millioen niet tegen minder dan vijf per cent kunnen opnemen, hetgeen den jaarlijkschen rentelast weder met VIERMAAL HONDERD VIJFTIG DUIZEND GULDEN vermeerderen zou!

Terwijl men er dus met grooten ophef zestien duizend gulden afneemt, legt men er stilletjes *viermaal honderd vijftig duizend gulden* bij. O Ridderlijke, uwe wegen zijn diep! uw behoudend financiëel bestuur is wonderbaar!

Ik hoop, dat de bovenvermelde boer deze ridderlijke *procédés* niet zal vernemen, anders is hij in staat, niet alleen zijnen emmer, maar nog een vijftigtal andere emmers stilletjes weder in den Rijn te gaan werpen.

Of onze Kamerwakers zich stellen zullen als gingen hen deze manoeuvres volstrekt niet aan?

Er zijn Thomassen, die niet eens gelooven aan een overschot van vier à vijf ton. Zij zeggen: Wat bewijst ons, indien dat er *werkelijk* een overschot is? Zijn wij, na het straffeloos ledigen van bijzondere kassen, na het onwettig besteden van toevertrouwde gelden, niet geregtigd om alles van onze Hooge te onderstellen? Wie weet of, ingeval de leening van negen millioen niet wordt bewilligd, ingeval er niet toegestemd wordt in papierengeld — wie weet of *dan nog* wel een overschot zijn zal?

Wie weet, vragen die Thomassen, of de bew[...] vier à vijf ton niet *spek* zijn, waarmede *men* de [...]gen millioen en het papieren-geld wil schieten?

O Thomassen, Thomassen, hoe kunt gij iets d[...] gelijksch van de opvolgster der Vaderlijke onderst[...]len! Hebt gij dan volstrekt geen eerbied voor m[...]tels van liefde meer?

Voor veertien dagen reeds liep hier het gerucht dat de onderhandelingen over het voortzetten van d[...] spoorweg van Arnhem naar Keulen te Berlijn war[...] afgebroken. De Pruissische regering, al het wei[...]len, vertragen en vitten der onze moede, zou ve[...]klaard hebben van de geheele aansluiting defini[...] af te zien. Of de zaak werkelijk zoo slecht sta[...] mag welligt nog worden betwijfeld; echter schij[...] het zeker, dat onze belangen ernstig worden bedrei[...] door de superioriteit der Belgische diplomatie te Be[...]lijn. Dank zij het fraaije beheer onzer buitenlan[...]sche zaken zijn wij tot nog toe op elk diplomati[...] veld door België geslagen. Het kabinet van Bru[...]nu, zeer goed begrijpende wat nadeel uit onze spoo[...]wegverbinding met Pruissen zou kunnen ontsta[...] voor den spoorweg van Antwerpen naar Aken [...] Keulen, werkte deselve natuurlijk steeds met ij[...] tegen. Er zijn mij confidentiëel bijzonderheden [...]degedeeld, die ten dien aanzien het vernuft en [...] bedrijvigheid der Belgische diplomatie groote eer aa[...] doen. Onze goede heer SCHIMMELPENNINCK te Berl[...] en veel min nog *sieur* JAMES te 's Hage, merkte ni[...] van de contremine, en de kanonnier liet door [...] gouvernements-organen verkondigen, dat de ond[...]handeling den besten uitslag beloofde en dra tot v[...] genoegen zou zijn afgeloopen. Gelijk thans ech[...] de zaken in wezenlijkheid staan, is waarschijnl[...] de aansluiting aan de Pruissische baan even prob[...]matief als de spoorweg van Overijssel.

Het is verbazend met hoe veel ijver en bekwaa[...]heid onze belangen allerwege door de Ridderlij[...] worden behartigd!

Daarentegen geeft Zijne Excellentie de minister [...] buitenlandsche zaken menig luisterrijk diné en wo[...] zijn rok met allerlei decoratiën behangen. Zoo [...] niet voor onze buitenlandsche zaken, dan toch v[...] de zaken van het buitenland, zou men bezwaarl[...] een gewenschter persoon dan *sieur* JAMES HENRI [...]SELME IGNACE DE LA SARRAZ te 's Hage kunnen he[...]ben! (1)

---

(1) Dit stuk is geschreven, gelijk elk zien zal, vóór [...] de aftreding van den heer DE LA SARRAZ bekend was.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 5 Jan. 1 El 4 Palm 0 Duim; gew. 0 0. gev. 40 [...]

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdruk[...]